

**Lahey Uluslararası Özel hukuk Konferansı (LUÖHK) ve
Malta Hükümetinin İşbirliği ile Malta'da düzenlenen
"Sınır Aşan Aile Hukuku" Konulu Konferans**

DEKLARASYON¹

14-17 Mart 2004 tarihlerinde, Lahey Uluslararası Özel hukuk Konferansı'nın yanı sıra Cezayir, Belçika, Mısır, Fransa, Almanya, İtalya, Lübnan, Malta, Fas, Hollanda, İspanya, İsveç, Tunus, İngiltere, Avrupa Komisyonu, Avrupa Konseyi, Uluslararası Sosyal Hizmetler Organizasyonu ve Reunite'dan gelen hakim ve uzmanlar, ana-babalar ile çocukların sınır ötesi görüşme² hakkının nasıl daha güçlü bir koruma altına alınabileceğini ve ilgili devletler arasındaki uluslararası çocuk kaçırma olaylarından kaynaklanan sorunları tartışmak üzere Malta, St. Julian's'da bir araya geldiler.

Katılımcı hakim ve uzmanlar aşağıdaki konularda anlaşmaya varmışlardır:

1. 1989 tarihli Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Sözleşmesi'nde belirtilen ya da kastedilen ilkelerin, faaliyetler için esas teşkil edeceği beyan edilmiştir. Özellikle:

- a) çocukları ilgilendiren bütün faaliyetlerde, çocuğun üstün yararı öncelikli öneme sahip olacaktır.
- b) Ana-babası ayrı devletlerde oturan bir çocuk, olağanüstü durumlar hariç hem ana hem de babası ile düzenli biçimde şahsi ilişki kurma ve doğrudan görüşme hakkına sahip olacaktır.
- c) Bir çocuk, ana-babasının kültürünü ve geleneklerini bilme ve bunlara riayet etmeyi öğrenme olanağına sahip olmalıdır;
- d) Devletler, çocukların yasadışı yollarla ülke dışına çıkarılması ve iade edilmemeleriyle mücadele için önlemler almakla yükümlüdürler.

2. Her ülkede, sınır ötesi görüşme hakkını güvence altına almak ve çocukların yasadışı yollarla ülke dışına çıkarılması ve iade edilmemeleriyle mücadele etmek amacıyla birbirleriyle işbirliğinde bulunacak etkin ve uygun kaynaklara sahip makamlar (Merkezi Makamlar) oluşturulmalıdır. Bu işbirliği en azından aşağıdaki konuları içermelidir:

- bir çocuğun yerinin tespitinde yardım;
- bir çocuğun korunmasıyla ilgili bilgi alışverişi;
- yabancı başvuranlara, çocuğun korunmasıyla ilgili yerel hizmetlere (adli hizmetler dahil) erişimin sağlanmasında yardım.

3. Çocuğun korunmasıyla ilgili ana-babanın üzerinde anlaşmaya vardığı çözümleri, arabuluculuk, uzlaştırma, bir dostane teşebbüs komitesi kurma ya da benzeri yollarla kolaylaştırmak için adımlar atılmalıdır.

¹ Deklarasyon bağlayıcı değildir. Devletler arasında yapılması muhtemel başka ikili ya da diğer anlaşmalar için esin kaynağı olabilir ancak bunların yerini almak amacıyla hazırlanmamıştır.

² "Görüşme" sözcüğü, haberleşmeden ziyaret periyoduna kadar, bir çocuk ile ana-baba arasındaki ilişkinin devamını sağlayacak her türlü aracı belirtmek amacıyla geniş bir anlamda kullanılmıştır.

4. Görüşme haklarının etkin bir biçimde kullanılmasının güvence altına alınmasını sağlamak ve bu hakların kötüye kullanılmasını engellemek için garanti ve tedbirlerin kullanılması teşvik edilmeli ve desteklenmelidir. Bu, mali garantileri, önleyici tedbirleri ve tarafların kültürel, dini ve hukuki geleneklerine uygun yöntemlerin kullanılmasını içermelidir.

5. Velayet ve görüşme ile ilgili kararları vermeye hangi ülkenin mahkemelerinin ya da makamlarının yetkili olduğunu belirten ortak kuralların bulunmasının önemi kabul edilmiştir.

6. Bir ülkenin yetkili mahkemesi ya da makamı tarafından verilen velayet ve görüşme ile ilgili kararlara, kamu düzeninin temel ilkelerine bağlı olarak ve çocuğun yüksek yararı göz önünde bulundurularak diğer ülkelerce itibar edilmelidir.

7. Hem idari hem de adli işlemlerde sürat esastır, zira bir çocuğun anne veya babasından ayrı kalışını uzatan gecikmeler, ana-baba ve çocuk ilişkilerine büyük zarar veren sonuçlar doğurabilir.

8. İncelenmekte olan davaların deneyimli hakimler tarafından ele alınması gerekir. Adli eğitim yanı sıra yargı yetkisinin sınırlı sayıda mahkemede yoğunlaştırılması gerekli uzmanlığın gelişmesine katkı sağlar.

9. Devletler, gerektiğinde görüşme hakkının kullanılabilmesini sağlamak amacıyla ana-baba ya da çocukların sınır ötesi seyahatlerini kolaylaştırmalıdır. Bu amaçla, vize almak mümkün kılınmalı³, görüşmenin tesis edileceği ülkede serbest dolaşım garanti altına alınmalı ve görüşme merkezlerinin kurulmasına önem verilmelidir.

10. Çocukların korunmasında başarılı bir devletlerarası işbirliği, farklı devletlerin idari, adli ve diğer yetkili makamları arasında karşılıklı bir inanç ve güven duygusu geliştirilmesine bağlıdır. Hakimlerin (ve diğer görevlilerin) ikili ya da çoklu düzeyde bir araya gelmelerinin yanı sıra düzenli olarak bilgi alışverişinde bulunulması da, bu inanç ve güvenin oluşturulması için gerekmektedir.⁴

11. Uluslararası çocuk korumasıyla ilgili hakimler arasında bir ağ oluşturulması, ideal olarak irtibat hakimlerinin atanmasıyla desteklenen, gelişmekte olan bir olaydır. Yargı ağı, hakimler arasında doğrudan iletişim yanı sıra uygun olduğunda belirli davalarda bilgi alışverişini kolaylaştırır.

12. Lahey Konferansı'nın yardımıyla, her ülkedeki yasa ve usullerle ilgili bilgilerin bulunacağı uluslararası bir veri tabanı oluşturulmalıdır. Hakimler, önemli kararları ve diğer adli tedbirleri mevcut Uluslararası Çocuk Kaçırma Veri Tabanı'na (INCADAT) dahil edilmeleri amacıyla Lahey Konferansı'na göndermelidirler.

13. Diyalog süreci, Avrupa Birliği de dahil olmak üzere diğer uluslararası örgütlerle işbirliği halindeki Lahey Konferansı'nın desteğiyle bu kararların artarak olgunlaşması ve uygulanması amacıyla devam etmelidir.

³ Bu, vize başvurusunun kabul edilmesi için gereken tüm belge ve bilgilerin ana-baba tarafından ilgili makamlara sunulmasına bağlıdır.

⁴ Örneğin, Euromed bağlamında

14. Bu uluslararası belgelerdeki kural ve ilkelerin geniş çapta yayılmasını olanaklı kılmak ve metinlerin bilinirliğinin artırılmasının sağlanması amacıyla Lahey Konferansı'nın Uluslararası Özel Hukuk hakkındaki temel Sözleşmelerinin, özellikle de çocukların korunmasıyla ilgili olanların⁵ Arapça tercümelerinin hazırlanması gereklidir.

Konferansa sağladıkları maddi destekten dolayı Almanya, Hollanda, İsveç ve İngiltere'ye, başarılı bir diyalog için ideal ortamın oluşturulmasında ve teşvik edilmesinde aktif rol oynayan Malta Hükümeti ve yargı teşkilatına teşekkür ederiz.

17 Mart 2004

⁵ Birbiriyle özellikle bağlantılı iki sözleşme, Uluslararası Çocuk Kaçırmanın Hukuki Veçhelerine Dair 25 Ekim 1980 tarihli Lahey Sözleşmesi ve Çocukların Korunması için Tedbirler ve Ebeveyn Sorumluluğu ile İlgili İşbirliği, Tanıma, Tenfiz, Uygulanabilir Kanun ve Mahkeme Yetkisine ilişkin 19 Ekim 1996 tarihli Lahey Sözleşmesidir.